

Toplu paranın zekâtı

Kasım Bey: “Eline elli milyar toplu para geçen birisi bunun zekâtını nasıl verir? Hemen verir de parayı ondan sonra mı harcar, yoksa bir yıl sonra mı verir?”

Emekli olup yüksek miktarda ikrâmiye alan birisinin aldığı para “mal-i müstefad”dir. Yani birdenbire elde edilen ve kendisinden faydalanılan, faydalanmaya hazır olan maldır. Bu para mükâfat, bağış, ödül, miras, define, maden, toprak ürünleri (öşür), deniz ürünleri gibi yollardan elde edilen gelir gibidir. Bu tür gelirlerin, elde edildiği anda cinslerine göre belirli oranlarda zekâtı verilir; sonra harcanır. Zekâtı verilmeden harcanmaz. İbn-i Abbas, Hazret-i Muâviye ve Ömer İbn-i Abdülaziz (ra), yeni kazanılan maldan, üzerinden sene geçme şartı aramadan zekât almışlardır.¹

Bu paranın ticâret malı gibi günden güne artmaya bırakılmış mallardan farkı şudur: Bu para toplu olarak elde edilmiştir. Artıcı olup olmadığı belli değildir. Belki doğrudan bir ihtiyaç için harcanacak, meselâ bir ev alınacak ve zekâtı gündemden tamamen çıkacaktır. Bu parayla ev alındığı zaman, artık bir yıl sonra zekâtı söz konusu olmuyor.

Nitekim öşür de böyledir. Tarladan mahsul alındığı anda zekâtı toplu olarak veriliyor. Ondan sonra harcanıyor. Bir yıl beklenmiyor.

Fakat bu toplu para ticârete tahsis edilmişse veya bir ticâret malına sermaye olarak katılmışsa, zekâtı diğer ticâret malları ile birlikte verilebilir. Bu durumda, diğer ticâret mallarının zekât zamanı geldiğinde bu mal da sayıma girer ve hepsinin zekâtı birlikte verilir.

Dipnotlar:

1- el-Emvâl, 1132, 1133